

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta (HE 99/2023 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 4/2024 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kirjanpitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:n otsikko, sekä
lisätään 1 luvun 6 §:ään uusi 3 momentti, 1 lukuun uusi 10 ja 11 §, lakiin uusi 7 b luku, 8 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1620/2015, uusi 4—6 momentti sekä 8 lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Konserniyritys, emoyritys ja tytäryritys sekä itsenäinen yritys

Itsenäisellä yrityksellä tarkoitetaan 7 b luvussa kirjanpitovelvollista, joka ei kuulu konserniin.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

10 §

Perimmäinen emoyritys

Tässä laissa tarkoitetaan perimmäisellä emoyrityksellä emoyritystä, jonka laatimaan konsernitilinpäätökseen kuuluu eniten sen kanssa samaan konserniin kuuluvia yrityksiä.

11 §

Verotuksellinen lainkäyttöalue

Tässä laissa tarkoitetaan verotuksellisella lainkäyttöalueella valtiota tai ei-valtiollista lainkäyttöaluetta, jolla on itsenäinen oikeus kantaa veroa yritysten tuloista.

7 b luku

Tuloverokertomus

1 §

Sovelletamisala

Tässä luvussa tarkoitetun tuloverokertomuksen päätyneestä tilikaudesta on velvollinen laatimaan, julkistamaan ja asettamaan saataville perimmäinen emoyritys, jos sen konsernitilinpäätöksen mukainen liikevaihto on sekä päätyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittänyt 750 miljoonan euron raja-arvon. Sama velvollisuus on itsenäisellä yrityksellä, jonka tilinpäätöksen mukainen liikevaihto on sekä päätyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittänyt mainitun raja-arvon.

Velvollisuus tuloverokertomuksen laatimiseen raukeaa, jos konsernitilinpäätöksen mukainen liikevaihto on 750 miljoonaa euroa tai sitä pienempi sekä päätyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta itsenäiseen yritykseen, perimmäiseen emoyritykseen konserniyrityksineen eikä näiden sivuliikkeisiin, jos nämä ja niiden pysyvät liikepaikat sijaitsevat ja pysyvää liiketoimintaa harjoitetaan ainoastaan Suomessa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU 89 artiklassa tarkoitetun maakohtaisen raportin laatimiseen velvolliseen itsenäiseen yritykseen eikä sellaiseen perimmäiseen emoyritykseen, jonka maakohtaisessa raportissa annetaan tiedot toiminnoista kussakin konsernitilinpäätökseen sisältyvässä konserniyrityksessä.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

2 §

Soveltaminen Euroopan talousalueen ulkopuoliseen emoyritykseen

Kun määräysvalta suuryrityksessä tai keskikokoisessa yrityksessä kuuluu sellaiselle perimmäiselle emoyritykselle, joka sijaitsee Euroopan talousalueen ulkopuolella, sen päättäneeltä tilikaudelta tulee julkistaa tai asettaa saataville tuloverokertomus, jos emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukainen liikevaihto on sekä päättäneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittänyt 1 §:n 1 momentissa mainitun raja-arvon. Tämä velvollisuus raukeaa, jos raja-arvo on alittunut sekä päättäneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden täyttämiseksi suuryrityksen ja keskikokoisen yrityksen tulee pyytää perimmäistä emoyritystään toimittamaan sille tuloverokertomuksessa edellytetyt tiedot. Jos pyynnöstä huolimatta näitä ei saada, tytäryrityksen on laadittava, julkaistava ja asetettava saataville hallussaan olevista, saamistaan ja hankkimistaan tiedoista tuloverokertomus sekä liitettävä kertomukseen lausuma siitä, että emoyritys ei asettanut tarvittavia tietoja saataville.

Jos Euroopan talousalueen ulkopuolisella emoyrityksellä on määräysvallassaan kaksi tai useampia 2 momentissa tarkoitettua yritystä, mainitussa momentissa säädetty velvollisuus kuuluu näistä sille, jonka viimeisimmän tilinpäätöksen mukainen liikevaihto on suurin.

3 §

Soveltaminen Euroopan talousalueen ulkopuolisen yrityksen suomalaiseen sivuliikkeeseen

Jos Euroopan talousalueen ulkopuolisella yrityksellä on Suomessa sivuliike, tämän yrityksen tai, jollei se ole itsenäinen, sen Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevan perimmäisen emoyrityksen päättäneestä tilikaudesta tulee julkistaa ja asettaa saataville tuloverokertomus, jos sekä päättäneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on tämän yrityksen tai, jollei se ole itsenäinen, sen Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevan perimmäisen emoyrityksen liikevaihto on ylittänyt 1 §:n 1 momentissa mainitun raja-arvon. Tämä velvollisuus raukeaa, jos raja-arvo sivuliikkeessä on alittunut sekä päättäneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella.

Sivuliikkeen edustajan tulee pyytää 1 momentissa tarkoitettua yritystä toimittamaan sille tuloverokertomuksessa edellytetyt tiedot. Jos pyynnöstä huolimatta näitä ei saada, tämän on laadittava, julkaistava ja asetettava saataville hallussaan olevista, saamistaan ja hankkimistaan tiedoista tuloverokertomus sekä liitettävä kertomukseen lausuma siitä, että yritys ei asettanut tarvittavia tietoja saataville.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla Euroopan talousalueen ulkopuolisella yrityksellä tai, jollei se ole itsenäinen, sen Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevalla perimmäisellä emoyrityksellä on määräysvalta suomalaisessa suuryrityksessä tai keskisuuressa yrityksessä, tämän pykälän sijasta noudatetaan, mitä 2 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

4 §

Euroopan talousalueen ulkopuolisen yrityksen itsensä laatiman tuloverokertomuksen ensisijaisuus

Mitä 2 ja 3 §:ssä säädetään, ei sovelleta, jos Euroopan talousalueen ulkopuolinen yritys tai, jollei se ole itsenäinen, sen Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva perimmäinen emoyritys julkistaa viimeistään 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöspäivästä tuloverokertomuksen, jonka tulee:

1) sisältää tässä luvussa tuloverokertomukselta edellytetyt tiedot sekä tunnistetietoina nimi ja kotipaikka siitä suomalaisesta yrityksestä tai Suomessa sijaitsevasta sivuliikkeestä, joka on kertomuksen julkistanut; ja

2) olla maksutta saatavilla vähintään yhdellä Euroopan unionin virallisella kielellä sekä ko-neellisesti luettavassa sähköisessä raportointimuodossa.

5 §

Tuloverokertomusta koskevien velvoitteiden välttely

Jos Patentti- ja rekisterihallitus katsoo, että tytäryrityksen tai sivuliikkeen toiminnan järjestä-misessä on yksinomaisena tarkoituksena kiertää 2 tai 3 §:ssä säädettyä velvollisuutta, sen tulee kirjallisesti kehottaa tytäryritystä tai sivuliikettä julkistamaan ja asettamaan saataville tulovero-kertomuksensa. Patentti- ja rekisterihallitus merkitsee kehotuksen kaupparekisteriin viran puo-lesta.

6 §

Tuloverokertomuksen sisältö

Tuloverokertomuksessa on:

- 1) yksilöitävä tuloverokertomukseen sisällytetyt yritykset; ja
- 2) esitettävä 1 kohdassa tarkoitetuista yrityksistä yhteenlasketut tiedot tuloksista ja suoritettuis-ta tuloveroista jäsenvaltiokohtaisesti ja lainkäyttöalueittain.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen tie-tojen ilmoittamisesta tuloverokertomuksessa.

7 §

Raportointimallit ja sähköinen raportointimuoto

Tuloverokertomus saadaan laatia noudattaen hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 2011/16/EU liitteessä III olevan III jakson B ja C kohdan ohjeita.

Tuloverokertomuksessa tulee mainita, onko sen laadinnassa noudatettu 1 momentissa tarkoi-tettuja ohjeita vai 6 §:ssä tarkoitettua valtioneuvoston asetusta.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

Tuloverokertomus on laadittava sen mallin mukaisesti ja noudattaen sitä sähköistä raportointimuotoa, josta säädetään tilinpäätösdirektiivin 48 c artiklan 4 kohdan nojalla annettavalla komission täytäntöönpanosäädöksellä.

8 §

Väliaikainen poikkeus tuloverokertomukseen sisältyvän tiedon julkistamisesta

Tieto, jonka julkistamisesta säädetään tilinpäätösdirektiivin 48 c artiklan 2 tai 3 kohdassa, saadaan jättää väliaikaisesti julkistamatta, jos julkistaminen voisi aiheuttaa vakavaa taloudellista haittaa tuloverokertomuksen tarkoittamille yrityksille. Kertomuksessa on selkeästi ilmoitettava julkistamatta jättämisestä ja esitettävä perusteltu selitys tälle menettelylle.

Edellä 1 momentissa säädetyllä tavalla väliaikaisesti julkistamatta jätetty tieto tulee esittää myöhemmässä tuloverokertomuksessa viimeistään viiden vuoden kuluttua julkistamatta jättämisestä.

Poiketen siitä, mitä tässä pykälässä säädetään, tilinpäätösdirektiivin 48 c artiklan 5 kohdassa tarkoitettua tietoa ei saa jättää julkistamatta, jos se liittyy veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevasta tarkistetusta EU:n luettelosta annettujen neuvoston päätelmien liitteissä I ja II lueteltuihin verotuksellisiin lainkäyttöalueisiin.

Poiketen siitä, mitä tässä pykälässä säädetään, yritys ei kuitenkaan saa poiketa niistä julkistamisvelvollisuuksista, joista säädetään markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 596/2014.

9 §

Tuloverokertomuksen laatimisaika, rekisteröitäväksi ilmoittaminen ja julkistaminen

Tuloverokertomus on laadittava ja ilmoitettava 3 luvun 9 §:n mukaisesti rekisteröitäväksi 12 kuukauden kuluessa kertomuksen tarkoittaman tilikauden päättymispäivästä.

Ilmoitukseen sovelletaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annettua lakia (13/2003). Ilmoitus on varmennettava sähköisellä allekirjoituksella tai muulla hyväksyttävällä tavalla. Sen estämättä, mitä 7 §:n 3 momentissa säädetään sähköisestä raportointimuodosta, kaupparekisterilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulla Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksellä määrätään teknisistä seikoista, joita noudatetaan ilmoituksen vastaanottamiseksi Patentti- ja rekisterihallituksessa.

Sen, joka on 1—3 §:ssä säädetyllä tavalla velvollinen tuloverokertomuksen laatimiseen, on 1 momentissa mainitussa ajassa julkistettava kertomus maksutta yleisön saataville verkkosivullaan. Kertomus on pidettävä yhtäjaksoisesti saatavilla vähintään viiden vuoden ajan.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös 2 §:n 2 momentissa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lausumaan.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

10 §

Vastuu tuloverokertomuksesta

Hallituksen tai muun vastaavan toimielimen jäsenen sekä toimitusjohtajan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevasta vastuusta säädetään asianomaista oikeushenkilöä koskevassa laissa. Sama vastuu koskee myös tuloverokertomusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilöt ovat velvollisia varmistamaan parhaan tietonsa ja taitonsa mukaisesti, että tuloverokertomus laaditaan, rekisteröidään ja julkistetaan tässä luvussa säädetyn mukaisesti.

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös sivuliikkeen edustajaan.

11 §

Valuuttakurssi

Muussa valuutassa kuin eurossa laaditun konsernitilinpäätöksen tai tilinpäätöksen liikevaihto muunnetaan euromääräiseksi noudattaen asianomaisen yrityksen tilinpäätöspäivän ostokurssia.

8 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Lain tarkoituksen edistäminen sekä valvonta

Jos 7 b luvun 10 §:ssä tarkoitettu henkilö laiminlyö mainitun luvun 9 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tuloverokertomuksen ilmoittamisesta rekisteröitäväksi tai mainitun luvun 5 §:n nojalla annetun kehotuksen noudattamisen, Patentti- ja rekisterihallitus voi velvoittaa tämän henkilön toimittamaan tuloverokertomuksen rekisteröitäväksi määräämässään ajassa. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei saa hakea muutosta.

Jos 4 momentissa tarkoitettu kehotuksesta huolimatta tuloverokertomusta ei ole toimitettu rekisteröitäväksi vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä, Patentti- ja rekisterihallituksen tulee määrätä 7 b luvun:

1) 1 §:ssä tarkoitettu perimmäinen emoyritys tai 2 §:ssä tarkoitettu tytäryritys selvitystilaan tai poistettavaksi kaupparekisteristä noudattaen, mitä osakeyhtiölain 20 luvun 4 §:ssä tai osuuskuntalain 23 luvun 4 §:ssä säädetään;

2) 3 §:ssä tarkoitettu sivuliike poistettavaksi kaupparekisteristä.

Edellä 5 momentissa tarkoitettu määräys on annettava, jollei ennen asian ratkaisemista näytettä, ettei siihen enää ole perustetta.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

4 a §

Tuloverokertomuksen rekisteröintirikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö tuloverokertomuksen rekisteröimisen 7 b luvun 9 §:ssä säädettyssä määräajassa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tuloverokertomuksen rekisteröintirikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistusta ei tuomita, jos rikkomus on vähäinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 7 b lukua sovelletaan tilikausilla, jotka alkavat 22 päivänä kesäkuuta 2024 tai sen jälkeen.

Laki

tilintarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tilintarkastuslain (1141/2015) 3 lukuun uusi 5 c § ja 7 luvun 6 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

3 luku

Tilintarkastuksen ja kestävyysraportointivarmentamisen sisältö

5 c §

Lausunto tuloverokertomuksesta

Tilintarkastuskertomuksessa on annettava lausunto myös siitä, onko:

1) osakeyhtiö tai osuuskunta ollut velvollinen rekisteröimään ja julkistamaan kirjanpitolain 7 b luvussa tarkoitetun tuloverokertomuksen päättynyttä tilikautta välittömästi edeltäneellä tilikaudella; sekä

2) 1 kohdassa tarkoitettu rekisteröiminen ja julkistaminen tehty kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla.

Jos tuloverokertomuksen rekisteröimistä tai julkistamista ei ole tehty kirjanpitolain mukaisesti, tilintarkastajan tulee ilmoittaa tilintarkastuskertomuksensa erikseen Patentti- ja rekisterihallituksen tiedoksi. Patentti- ja rekisterihallitus voi päätöksellään määrätä ilmoitusmenettelystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lausunto annetaan yrityksestä, joka kuuluu kirjanpitolain 7 b luvun soveltamisalaan.

Eduskunnan vastaus EV 20/2024 vp

7 luku

Ohjaus, kehittäminen ja valvonta

6 §

Tilintarkastuslautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden palkkioiden perusteista määrätään työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Tämän lain 3 luvun 5 c §:ää sovelletaan tilikausilla, jotka alkavat 22 päivänä kesäkuuta 2024 tai sen jälkeen.

Helsingissä 10.4.2024

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri